

ΜΕΡΟΣ Α' – Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΩΝ

Σύστημα αναγνώρισης των μουσείων και στην Ελλάδα

Τον Οκτώβριο 2011 δημοσιεύθηκε η με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΝΕΠΟΚ/Δ/93783/1682/30-9-2011 Υπουργική Απόφαση «ίδρυση και αναγνώριση μουσείου κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 45 του Ν. 3028/2002» (ΦΕΚ 2385/τ.Β'/26.10.2011). Η Απόφαση αυτή έθετε τις προϋποθέσεις για την ίδρυση μουσείων από το Δημόσιο, καθώς και για την αναγνώριση (πιστοποίηση) των μουσείων που δεν ανήκουν στο Δημόσιο.

Τι είναι η αναγνώριση των μουσείων;

Η αναγνώριση των μουσείων αποτελεί ένα σύστημα αξιολόγησης, το οποίο απουσίαζε έως σήμερα από τον κόσμο των ελληνικών μουσείων και τις διοικητικές διαδικασίες της Ελληνικής Πολιτείας. Ευρύτερα γνωστή ως "accreditation", πρωτοεφαρμόστηκε στις ΗΠΑ το 1971. Σήμερα, ο θεσμός της αναγνώρισης των μουσείων εφαρμόζεται σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες (όπως στη Μεγάλη Βρετανία από το 1988, στη Γαλλία, στην Ιταλία, στην Πορτογαλία, στην Ολλανδία), καθώς και στον Καναδά, στην Αυστραλία, στη Ν. Ζηλανδία και αλλού.

Η αναγνώριση αφορά στον έλεγχο και στην αξιολόγηση ενός μουσείου, μέσω προδιαγραφών που έχουν καθοριστεί από αρμόδιο κρατικό φορέα ή έγκυρη επαγγελματική ένωση μουσείων. Το μουσείο, μικρό ή μεγάλο, μητροπολιτικό ή μη, καλείται να αυτοαξιολογηθεί και, στη συνέχεια, να βελτιωθεί, προκειμένου να ανταποκριθεί στα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα. Ζητήματα για τα οποία αξιολογείται το μουσείο είναι, μεταξύ άλλων, ο τρόπος άσκησης της διοίκησης και η βιωσιμότητά του, η επάρκεια του προσωπικού του, η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των συλλογών του, οι υπηρεσίες του προς το κοινό, η ασφάλεια και η προσβασιμότητα, καθώς και οι κτηριακές υποδομές του.

Πώς αναγνωρίζεται ένα μουσείο σε άλλες χώρες;

Η αναγνώριση αποτελεί μια διαδικασία ιδιαίτερα εποικοδομητική, καθώς οδηγεί - μέσα από ένα μηχανισμό αυτοελέγχου - σε ουσιαστική αναβάθμιση και αποτελεσματική βελτίωση της λειτουργίας και των υπηρεσιών των μουσείων. Η διαδικασία ολοκληρώνεται σε διάστημα που μπορεί να κυμαίνεται από ένα έως και τρία χρόνια, δεδομένου ότι δεν απαιτεί μόνο τη συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου και τη στοιχειοθέτηση μιας θετικής

εικόνας για το μουσείο αλλά και την καθιέρωση και ουσιαστική εφαρμογή πρακτικών καλής λειτουργίας σε καίριους τομείς του μουσείου και της οργάνωσής του.

Ποια είναι τα οφέλη της αναγνώρισης για τα μουσεία;

Τα κίνητρα και τα ανταποδοτικά οφέλη των μουσείων που αναγνωρίζονται είναι σημαντικά: το “αναγνωρισμένο” μουσείο διαθέτει αυξημένες πιθανότητες να ενταχθεί σε προγράμματα χρηματοδότησης και να αντιμετωπιστεί με ευελιξία σε ζητήματα κινητικότητας συλλογών και συνεργασιών με άλλες χώρες. Παράλληλα, ανήκει σε ομάδα μουσείων που φέρει ειδικό σήμα αναγνώρισης και απολαμβάνει προνόμια (ενημέρωση, προτεραιότητα συμμετοχής σε επιμορφωτικά σεμινάρια, συμπερίληψη σε μεγάλους ταξιδιωτικούς οδηγούς, προβολή).

Το ελληνικό σύστημα αναγνώρισης μουσείων

Για τον καθορισμό των διαδικασιών της αναγνώρισης, συγκροτήθηκε διεπιστημονική Ομάδα Εργασίας από στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Ελληνικού Τμήματος του ICOM. Την ομάδα αυτή συνέδραμαν κατά περίπτωση άτομα με εξειδικευμένη γνώση (νομικοί, συντηρητές, ειδικοί σε θέματα ασφαλείας κ.ά.). Η Ομάδα διερεύνησε και πρότεινε την ακολουθητέα διαδικασία και συνέταξε τα συνοδευτικά έντυπα (έντυπο προελέγχου, έντυπο ελέγχου).

«Πείτε μας τη γνώμη σας» - Περίοδος διαβούλευσης

Για διάστημα 6 εβδομάδων, από τις 20 Οκτωβρίου έως τις 28 Νοεμβρίου 2014, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού άνοιξε διάλογο με φορείς και πολίτες για τη διαδικασία της αναγνώρισης των ελληνικών μουσείων. Κατά την περίοδο διαβούλευσης, τα έντυπα ελέγχου και προελέγχου ήταν διαθέσιμα στον διαδικτυακό τόπο του Υπουργείου (www.yppo.gr) [Εικονίδιο «Πείτε μας τη γνώμη σας», πεδίο «Διαβουλεύσεις» (για διατύπωση σχολίου, επιλογή «Σχολιασμός»)].

Ποιος μπορεί να υποβάλει αίτημα αναγνώρισης;

Όλα τα μουσεία, ανεξαρτήτως επιφάνειας εγκαταστάσεων, εύρους συλλογών, αριθμού επισκεπτών ή οικονομικού μεγέθους, κλήθηκαν να συμμετάσχουν στη διαδικασία αναγνώρισης. Διευκρινίζεται ότι η αναγνώριση δεν προηγείται της ίδρυσης και λειτουργίας ενός μουσείου. Απαιτείται τουλάχιστον τριετής λειτουργία ενός μουσείου πριν από την εισαγωγή του στη διαδικασία της αναγνώρισης.

Πότε αρχίζει η διαδικασία υποβολής αιτήματος αναγνώρισης;

Η διαδικασία της αναγνώρισης των μουσείων και η υποβολή του εντύπου προελέγχου αρχίζει μέσα στο δεύτερο εξάμηνο του 2016. Για την καλύτερη ενημέρωση των φορέων, την απλούστευση της διαδικασίας υποβολής των σχετικών εντύπων αλλά και τη διεξαγωγή της με όρους διαφάνειας, έχει προβλεφθεί ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ενός on-line συστήματος καταγραφής και αξιολόγησης δεδομένων αναγνώρισης μουσείων.

ΜΕΡΟΣ Β' – Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

Η διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής στάδια:

1. Υποβολή εντύπου προελέγχου
2. Προέλεγχος
3. Υποβολή εντύπου ελέγχου
4. Έλεγχος - Αξιολόγηση
5. Λήψη απόφασης – Εγγραφή σε ειδικό μητρώο

Ακολουθεί η περιγραφή της διαδικασίας βήμα προς βήμα.

1. ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΝΤΥΠΟΥ ΠΡΟΕΛΕΓΧΟΥ

Το πρώτο στάδιο της διαδικασίας αναγνώρισης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως στάδιο αυτοαξιολόγησης του ενδιαφερόμενου φορέα. Ο φορέας μελετά τα σχετικά έντυπα που είναι αναρτημένα στο διαδίκτυο και μετρά τις δυνάμεις του. Αν κρίνει ότι έχει ετοιμότητα, ξεκινά τη διαδικασία, εισερχόμενος στο στάδιο του προελέγχου.

Στην παρούσα φάση, μέχρι δηλαδή να τεθεί σε λειτουργία το on-line σύστημα καταγραφής και αξιολόγησης δεδομένων αναγνώρισης μουσείων, οι ενδιαφερόμενοι φορείς αποστέλλουν ταχυδρομικώς, ή μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την αίτησή τους με το συμπληρωμένο έντυπο προελέγχου και τον σχετικό φάκελο με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά στη Διεύθυνση Μουσείων (anagnorisi@culture.gr). Η Διεύθυνση, μετά τον έλεγχο της πληρότητας του φακέλου, τον διαβιβάζει κατά περίπτωση στις συναρμόδιες Διευθύνσεις, που είναι η Διεύθυνση Νεώτερου Πολιτιστικού Αποθέματος και Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς ή η Διεύθυνση Εφαρμογής Πολιτιστικής Πολιτικής και η Διεύθυνση Μελετών και Εκτέλεσης Έργων Μουσείων και Πολιτιστικών Κτηρίων.

Όταν δημιουργηθεί το on-line σύστημα καταγραφής και αξιολόγησης, ο ενδιαφερόμενος φορέας που θα εγγράφεται σε αυτό, θα δημιουργεί τον προσωπικό του λογαριασμό, θα λαμβάνει τον αντίστοιχο κωδικό και θα συμπληρώνει ηλεκτρονικά το έντυπο προελέγχου, επισυνάπτοντας όλα τα απαιτούμενα στοιχεία. Επίσης, μέσω του on-line συστήματος, θα έχει πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και την ακολουθητέα διαδικασία.

Χρόνος υποβολής εντύπων προελέγχου: Μάρτιος και Οκτώβριος κάθε έτους.

2. ΠΡΟΕΛΕΓΧΟΣ

Το συμπληρωμένο από τον φορέα έντυπο και ο σχετικός φάκελος εξετάζονται από τις συναρμόδιες Διευθύνσεις. Ο φορέας ειδοποιείται εγγράφως, εντός εξήντα ημερών από την υποβολή του φακέλου, για το εάν μπορεί να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο (συμπλήρωση του εντύπου ελέγχου).

- Αν ο φάκελος θεωρηθεί πλήρης, ο υποψήφιος φορέας μεταβαίνει στο επόμενο στάδιο (έλεγχος).
- Σε αντίθετη περίπτωση, ο φορέας ενημερώνεται για τις αδυναμίες της υποψηφιότητάς του, καθώς και για τις δυνατότητες βελτίωσής της. Ο υποψήφιος έχει το δικαίωμα να επανυποβάλει αίτηση σε διάστημα τουλάχιστον ενός έτους από την ημερομηνία της έγγραφης ειδοποίησής του.

3. ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΝΤΥΠΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το στάδιο αυτό απαιτεί τη συνεργασία των διαφορετικών ειδικοτήτων του προσωπικού του φορέα, καθώς και την επικοινωνία με τις συναρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, για την παροχή τεχνογνωσίας και συμβουλών. Ο φορέας, αφού συγκεντρώσει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία, συμπληρώνει το έντυπο ελέγχου. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, ο εκτιμώμενος χρόνος προετοιμασίας για τη συμπλήρωση του εντύπου ελέγχου είναι έξι με δεκαοκτώ μήνες.

Χρόνος υποβολής εντύπων ελέγχου: Μάρτιος και Οκτώβριος κάθε έτους.

4. ΕΛΕΓΧΟΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το συμπληρωμένο έντυπο και τα συνημμένα δικαιολογητικά ελέγχονται από τις συναρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού¹. Σημειώνεται ότι, κατά περίπτωση, είναι δυνατό να διενεργείται αυτοψία στους χώρους του μουσείου. Σε περίπτωση ελλείψεων, ο φορέας ειδοποιείται, ώστε να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Σε περίπτωση σημαντικών αδυναμιών, οι οποίες δεν δύνανται να αντιμετωπισθούν άμεσα, ο ενδιαφερόμενος ειδοποιείται εγγράφως και καλείται να επανυποβάλει την αίτησή του.

Οι συναρμόδιες Διευθύνσεις συντάσσουν από κοινού ενημερωτικό σημείωμα και ετοιμάζουν το φάκελο για την εξέταση του θέματος από το Συμβούλιο Μουσείων.

Εξέταση αιτήσεων υποψηφίων από το Συμβούλιο Μουσείων: Δύο φορές το χρόνο, σε ειδικά προγραμματισμένες Συνεδρίες.

5. ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ – ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ

Το Συμβούλιο Μουσείων εξετάζει το φάκελο κάθε υποψηφίου και διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη προς τον Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, ο οποίος ακολούθως εκδίδει απόφαση αναγνώρισης του μουσείου ή απορρίπτει το αίτημα.

- Αν η αίτηση αναγνώρισης γίνει δεκτή, ο φορέας εγγράφεται σε ειδικό μητρώο αναγνωρισμένων μουσείων, που τηρείται στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Παράλληλα, του αποστέλλεται σε ψηφιακή μορφή το ειδικό σήμα της αναγνώρισης, προκειμένου να το χρησιμοποιεί σε οποιοσδήποτε εκδόσεις ψηφιακής ή συμβατικής μορφής, ενημερωτικά φυλλάδια, εισιτήρια, λοιπά παραστατικά, κτλ.

- Αν η αίτηση αναγνώρισης απορριφθεί, ο φορέας μπορεί να υποβάλει νέο σχετικό αίτημα μετά την παρέλευση ενός έτους από την έκδοση της απορριπτικής απόφασης, εφόσον προσκομίσει νέα στοιχεία που αποδεικνύουν τη συνδρομή των προϋποθέσεων αναγνώρισης.

Επισημαίνεται ότι τα αναγνωρισμένα μουσεία ελέγχονται ανά πενταετία από την αρμόδια κατά περίπτωση Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ως προς την τήρηση των προϋποθέσεων που ορίζονται με τη σχετική Υπουργική Απόφαση (ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΝΕΠΟΚ/Δ/93783/1682/30-9-2011 Υ.Α., ΦΕΚ 2385/τ.Β'/26.10.2011).

---

1. Στο στάδιο αυτό για θέματα συντήρησης εκφράζει άποψη και η Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων.

Συγκεντρωτικά, τα στάδια της αναγνώρισης είναι τα εξής:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ-ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΜΟΥΣΕΙΩΝ			
	ΣΤΑΔΙΟ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΧΡΟΝΟΣ
	Περίοδος διαβούλευσης	Ενημέρωση φορέων, κατάθεση σχολίων και απόψεων	<i>20 Οκτωβρίου – 28 Νοεμβρίου 2014</i>
1	Υποβολή εντύπου προελέγχου	Συμπλήρωση εντύπου προελέγχου και υποβολή σχετικού φακέλου από φορέα	<i>Κάθε Μάρτιο και Οκτώβριο</i>
2	Προέλεγχος	Έλεγχος εντύπου προελέγχου και διατύπωση γνώμης σχετικά με μετάβαση ή μη στο επόμενο στάδιο	<i>Εντός δύο μηνών από την υποβολή εντύπου προελέγχου</i>
3	Υποβολή εντύπου ελέγχου	Συμπλήρωση εντύπου ελέγχου και υποβολή απαιτούμενων δικαιολογητικών από φορέα	<i>Μετά την έγκριση του εντύπου προελέγχου</i>
4	Έλεγχος - Αξιολόγηση	Έλεγχος εντύπου ελέγχου, αυτοψία (κατά περίπτωση), μελέτη φακέλου και εισαγωγή αιτήματος στο Συμβούλιο Μουσείων	<i>Δύο φορές το χρόνο, σε ειδικά προγραμματισμένες Συνεδρίες</i>
5	Λήψη απόφασης – Εγγραφή σε ειδικό μητρώο	Εξέταση αιτήματος από το Συμβούλιο Μουσείων, απόφαση αναγνώρισης, εγγραφή σε ειδικό μητρώο αναγνωρισμένων μουσείων	

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΦΟΡΕΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΥΠΠΟΑ